

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Program osnovna šola
TUJI JEZIK V 2. IN 3. RAZREDU
Učni načrt

2. razred: 70 ur
3. razred: 70 ur
Skupaj: 140 ur

Program osnovna šola
Tuji jezik v 2. in 3. razredu
Učni načrt

Članice delovne skupine za pripravo učnega načrta:

mag. **Katica Pevec Semec**, Zavod RS za šolstvo, vodja
Alenka Andrin, Zavod RS za šolstvo
Stanka Emeršič, Osnovna šola Janka Padežnika Maribor
dr. **Saša Jazbec**, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta
Mihaela Kerin, Zavod RS za šolstvo
Berta Kogoj, Zavod RS za šolstvo
mag. **Jana Kruh Ipavec**, Zavod RS za šolstvo
dr. **Mojca Juriševič**, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
mag. **Marta Novak**, Zavod RS za šolstvo
dr. **Karmen Pižorn**, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
Mateja Todorovski, Osnovna šola Vransko - Tabor
Susanne Volčanšek, Zavod RS za šolstvo
Romana Zupančič, Osnovna šola Rače
Natalija Šipoš, Dvojezična osnovna šola Genterovci

Redakcijski pregled:

dr. **Saša Jazbec**, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta
dr. **Karmen Pižorn**, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta
mag. **Katica Pevec Semec**, Zavod RS za šolstvo

Recenzentke učnega načrta:

dr. **Mihaela Brumen**, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta
dr. **Lucija Čok**, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije
Bernarda Avsenik, Osnovna šola Bičevje Ljubljana
Nina Triller, Osnovna šola Kolezija Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo
Za ministrstvo: dr. **Jernej Pikalo**
Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: mag. **Katica Pevec Semec**
Tehnično uredila: **Tanja Kajfež**
Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Sprejeto na 161. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 19. decembra 2013.

Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:81'243(0.034.2)

UČNI načrt. Program osnovna šola. Tuji jezik v 2. in 3. razredu [Elektronski vir] / [članice delovne skupine za pripravo učnega načrta Katica Pevec Semec ... [et al.] ; uredila Katica Pevec Semec]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2013

Način dostopa (URL):

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_TJ_2._in_3._razred_OS.pdf

ISBN 978-961-03-0214-8 (Zavod RS za šolstvo, pdf)
1. Pevec Semec, Katica
272293376

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
1.1	Pomen usvajanja tujega jezika v drugem in tretjem razredu	5
1.2	Večjezičnost/raznojezičnost in tuji jezik v drugem in tretjem razredu	6
2	SPLOŠNI CILJI	7
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	7
3.1	Cilji	7
3.2	Vsebine	9
4	STANDARDI ZNANJA	12
4.1	Poslušanje in slušno razumevanje	12
4.2	Govorno sporočanje in sporazumevanje	12
4.3	Branje in bralno razumevanje	13
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	13
5.1	Uresničevanje ciljev predmeta	14
5.2	Individualizacija in diferenciacija	15
5.3	Preverjanje in ocenjevanje znanja	16
5.3.1	Preverjanje znanja	16
5.3.2	Ocenjevanje znanja	17
5.4	Informacijska tehnologija	17
5.5	Medpredmetne povezave	18
6	ZNANJE IZVAJALCEV	22

1 OPREDELITEV PREDMETA

Otroci srečujejo jezike na različne načine. Že pred vstopom v šolo so v stiku z vrstniki in/ali starejšimi, ki prihajajo iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij, vse več možnosti za izpostavljenost tujim jezikom pa ponujajo tudi mediji, katerih vsebina je predstavljena v najrazličnejših jezikih.

Poučevanje in učenje tujih jezikov v drugem in tretjem razredu osnovne šole ponuja učencem¹ model vseživljenjskega jezikovnega učenja, ki ob kasnejšem dodajanju drugih jezikov vodi k posameznikovi funkcionalni raznojezičnosti, enemu izmed pomembnih ciljev na evropski ravni (M+2).² Odrasli funkcionalni večjezični/raznojezični uporabnik je namreč zmožen uspešno delovati v eno- in večjezičnih okoljih, sprejemati jezikovne in kulturne podobnosti in razlike ter z večjo kritičnostjo prispevati k bolj demokratični družbi. Danes enojezičnost ni več norma v odprtih družbenih okoljih, saj kažejo rezultati znanstvenih raziskav na številne prednosti govorcev več jezikov pred govorci enega jezika. Prednosti se kažejo na področju delovanja možganov, saj je za večjezične uporabnike značilna drugačna struktura možganov kot za enojezične. Govorci več jezikov imajo bolj razvito divergentno mišljenje, metajezikovne zmožnosti in se v kompleksnih okoliščinah bolj uspešno osredinjajo na izbrano nalogo ter kasneje razvijejo demenco. Prav tako se kažejo pomembne prednosti tudi na osebnem kot tudi na profesionalnem področju, saj so ljudje, ki delujejo v več jezikih, bolj odprti za druge in drugačne, so bolj zaposljivi, imajo povečane možnosti stika z avtentičnimi viri itn.

V številnih državah se je v preteklem desetletju spremenil odnos do tujih jezikov tudi v osnovnošolskih kurikulumih, saj dobivajo tuji jeziki vlogo obveznih splošnoizobraževalnih predmetov tudi že v najzgodnejšem obdobju obveznega izobraževanja, pri čemer je učencem omogočeno, da v različnih kontekstih in znotraj raznolikih učnih izkušenj pridobivajo znanje tujega jezika, nadgrajujejo svoj osebni in intelektualni razvoj in širijo vedenje in razumevanje lastnih in drugih kultur.

Na sistemski ravni že desetletja uspešno poteka integracija jezika manjšin v izobraževalni sistem. Učenci imajo različne materinščine, za večino učencev je to slovenščina, na jezikovno mešanih območjih pa sta to italijanščina in madžarščina. Večja jezikovna in kulturna pestrost učencev se kaže v porastu raznovrstnosti jezikov, saj poleg maternega učenci obvladajo še druge jezike.

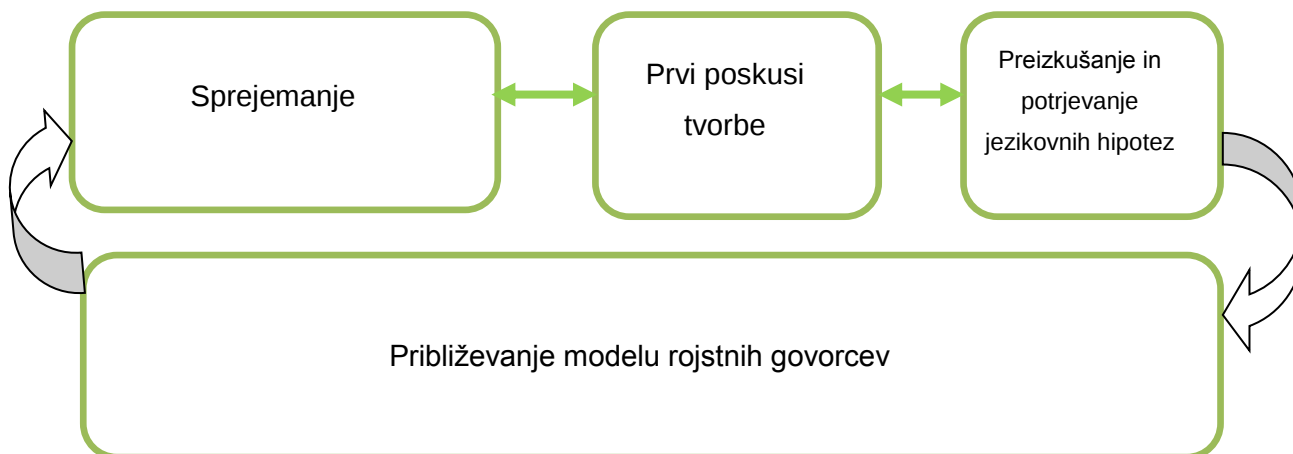
Na področju učenja/poučevanja tujih jezikov v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju pa kljub večletni tradiciji in izkušnjam neformalnega in nesistemskega poučevanja tujih jezikov niso bili zagotovljeni kakovostno delo, enake možnosti za vse učence in kontinuiteta učenja določenega jezika, zato je učenje in poučevanje tujih jezikov v drugem in tretjem razredu korak k uresničitvi cilja M + 2.³

Glede na domače in mednarodne raziskave ter izkušnje s poučevanjem tujega jezika v drugem in tretjem razredu je usvajanje jezika uspešno, če vključuje stopnje, ki so poenostavljeno prikazane v nadaljevanju.

¹ V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (učenec za učenca in učenko, učitelj za učitelja in učiteljico).

² M + 2 pomeni, da naj bi se bil vsak Evropejec zmožen sporazumevati v maternem jeziku in še dveh drugih jezikih.

³ Spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti – Akcijski načrt 2004–2006. Dostopno na http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/com596_sl.pdf.

Prikaz 1: Shematični prikaz koncepta učenja in poučevanja tujih jezikov v drugem in tretjem razredu

Učinkovito usvajanje tujega jezika je v primerjavi z usvajanjem maternega/prvega jezika zgoščeno in časovno omejeno, zato je pogosta in intenzivna izpostavljenost tujemu jeziku ključnega pomena. To je mogoče zagotoviti pri pouku z učiteljevim čim bolj doslednim tujejezikovnim vnosom in s premišljenimi didaktičnimi pristopi, ki upoštevajo stopnje (tuje)jezikovnega usvajanja in omejene časovne okvire.

Osredinjanje na nejezikovne vsebine, vzporedno pa tudi premišljeno jezikovno delo, je sodoben in aktualen didaktični koncept, ki ga podpirata Svet Evrope in Evropska komisija in ga izkazujejo rezultati številnih mednarodnih raziskav. Koncept je odlična alternativa tradicionalnemu le jezikovnemu pouku tujih jezikov, saj odpira prostor za kreativno in inovativno pedagoško delo.

Pod tuji jezik v 2 in 3. razredu sta načeloma predvidena angleščina ali nemščina oz. delovni jeziki Evropske unije.

1.1 Pomen usvajanja tujega jezika v drugem in tretjem razredu

Najnovejše raziskave s področja razvojne psihologije, psiholingvistike, sociolingvistike in jezikoslovja podpirajo uvajanje tujih jezikov v čim zgodnejše otroštvo, ki daje temelj vsem področjem učenja, ki jih določena skupnost prepozna kot pomembne.

Kakovostno učenje/poučevanje tujih jezikov že od začetka šolanja naprej:

- izkorišča s starostjo povezane razvojne lastnosti otrok, kot npr. radovednost, željo po učenju, potrebo po sporazumevanju, pripravljenost in sposobnost posnemanja in sposobnost izgovarjanja novih in neznanih glasov;
- je usmerjeno k otrokovemu učnemu napredku in razvoju;
- omogoča otrokom dodatno dimenzijo pri osebnem razvoju;
- spodbuja pozitiven odnos do tujih jezikov in jezikov nasploh;
- daje otrokom možnost za celostno učenje jezikov;
- ima pozitiven učinek na učenje in učenčevo samopodobo.

Glede na dostopne raziskave s področja usvajanja tujih jezikov v otroštvu se prednosti zgodnjega starostnega obdobja za učenje tujih jezikov uresničujejo, če:

- otroci usvajajo jezike v spodbudnem in varnem okolju;
- je zagotovljena kontinuiteta in vertikala učenja ciljnega jezika;
- negujemo otrokovo motivacijo za učenje;
- gre za osmišljeno veččutno učenje ob spoznavanju in razvijanju spoštovanja kultur in posameznikov;
- imajo ciljni jeziki v šolskem in družbenem okolju ustrezen status;
- je zagotovljena personalizacija in diferenciacija pouka;
- učitelj spremlja in vrednoti celostni razvoj in napredek posameznega učenca (kognicija, vsebine, sporazumevanje in kultura);
- učitelj zagotavlja spodbudno in učinkovito povratno informacijo, ki vodi k izboljšanju tujejezikovne sporazumevalne zmožnosti;
- je učenec izpostavljen čim bolj spontanemu in avtentičnemu vnosu jezika;
- poteka pouk v kontekstualiziranih in tematskih področjih, ki so vezana na učenčevo bližino;
- upoštevamo dejstvo, da poteka razumevanje pred tvorbo in je tako učencu zagotovljeno dovolj časa za tvorbo misli, idej, predlogov itn. v tujem jeziku;
- so vzpostavljene povezave z drugimi predmetnimi področji in področji širšega življenja (obiski, izmenjave, izpostavljenost tujim jezikom zunaj razreda);
- so didaktična gradiva čim bolj avtentična in ustrezna zanimanju učencev in njihovim kognitivnim sposobnostim in učnim stilom;
- so učitelji ustrezno usposobljeni za poučevanje tujih jezikov v drugem in tretjem razredu;
- so starši seznanjeni s pristopi in cilji poučevanja tujih jezikov na zgodnji stopnji.

1.2 Večjezičnost/raznojezičnost in tuji jezik v drugem in tretjem razredu

Čeprav se učenje tujega jezika razlikuje od usvajanja prvega (maternega) jezika, imata oba veliko skupnega: gre za doživljanje iste stvarnosti, ki se izraža različno. Otrok ima izredno bogato domišljijo in veliko sposobnost učenja, njegovo dožemanje je na stopnji zgodnjega otroštva globalno. Odrasel človek, ki je omejen s (po)znanimi shemami in predsodki in ker ima ponotranjen sistem prvega jezika, ima zato tudi več težav pri povezovanju starega znanja z novim.

Materni/prvi jezik je tudi dejavnik uzaveščanja tujih jezikov. Tuji jezik je najprej zunanji sistem znakov, ki se s pomočjo psiho- in sociokognitivne dejavnosti otroka, njegovih čustvenih ravnanj, usvojenih znanj in spretnosti maternega/prvega jezika, intuitivno oblikovanega sistema znakov in pomena preslika v njegovo notranjost. Tujejezikovno uzaveščanje omogočajo procesi primerjanja, preizkušanja, razlikovanja in vrednotenja. Kako uspešno teče uzaveščanje tujega jezika, odloča bližina/sorodnost ali oddaljenost/različnost tega jezika od otrokovega maternega/prvega jezika. Čim jasnejši je otrokov odnos do prvega jezika, čim bolj sestavljen in trden je njegov podsistem maternega/prvega jezika, bolje in lažje bo razvijal svojo večjezičnost.

V procesu usvajanja maternega/prvega jezika učenec razvije različne učne strategije, na katerih lahko uspešno gradi učenje vseh nadaljnjih jezikov (angleščine, nemščine, francoščine idr.).

2 SPLOŠNI CILJI

Učenci pri pouku tujega jezika pridobivajo in razvijajo jezikovno in nejezikovno znanje, jezikovne, spoznavne, medkulturne in metakognitivne zmožnosti ter ključne kompetence za vseživljenjsko učenje. Vse to učencem omogoča dejavno, uspešno in kritično vključevanje v njihovo osebno, šolsko in družbeno okolje, v nadaljnje šolanje in bodoče poklicno udejstvovanje.

Splošni cilj učenja tujega jezika v prvem obdobju je razvijanje celostne zmožnosti za medkulturno in medjezikovno sporazumevanje. Učenci se usposobijo za vsebinsko in okoliščinam ustrezno sporazumevanje in s tem za možnost vključevanja v vsakdanje življenje in kulturo govorcev ciljnega jezika. Pouk tujega jezika v prvem obdobju narekujejo ti splošni cilji:

- senzibilizacija za jezike;
- razvijanje učenčevih sprejemniških, tvorbnih in interaktivnih spretnosti/ zmožnosti;⁴
- poudarjen razvoj motivacije za usvajanje tujih jezikov;
- oblikovanje posameznikove raznojezičnosti in družbene večjezičnosti ter dvig jezikovne zavesti v ožjem pomenu (npr. v družini, v razredu) in v širšem pomenu (npr. dvojezično področje).

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

V drugem in tretjem razredu se tuji jezik tesno povezuje s cilji, vsebinami in dejavnostmi učencev pri drugih šolskih predmetih. V tem poglavju so navedeni cilji za razvijanje sporazumevalne (jezikovne) spretnosti/zmožnosti ter nekatere predlagane vsebine.

Učenci si pridobijo prvo znanje o svetu z maternim/prvim jezikom, medtem ko ga tuji jeziki širijo in spodbujajo učence k bolj kompleksnemu razmišljanju. Glavno merilo za izbiro tem pri pouku tujega jezika so vsebine predmetov v drugem in tretjem razredu. Učenci izkusijo, razumejo in uporabijo jezik v simuliranih okoliščinah in medsebojni komunikaciji. Poudarek je na spodbujanju in razvijanju govornih in slušnih spretnosti/zmožnosti, proti koncu tretjega razreda pa se postopno vključujeta tudi branje in pisanje kot podporni spretnosti/zmožnosti. Pomensko ustrezna raba jezika pri pouku pomaga učencem razviti nove učne strategije kot tudi preizkušanje in nadaljnji razvoj poznanih strategij. Besedne (npr. izgovarjava, ritem in intonacija) kot tudi nebesedne prvine komunikacije igrajo pomembno vlogo pri jezikovni rabi in jih je treba nenehno tako načrtovano kot spontano vključevati v pouk.

3.1 Cilji

Učenci spoznavajo, da je jezik ne le sporočanje sredstvo, temveč je tudi sredstvo mišljenja in jezikovnega zavedanja, opazovanja jezikovne in kulturne različnosti. Pri tem dosegajo te cilje:

- poslušanje in slušno razumevanje,
- govorno sporočanje in sporazumevanje,
- posredovanje ali mediacija,
- branje in bralno razumevanje,
- pisanje in pisno sporazumevanje.

⁴ Usklajen s SEJO: Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje (2011).

Zgoraj našteti cilji so prepleteni, soodvisni in se največkrat razvijajo in uresničujejo celostno v odprtem didaktičnem pristopu. V tujem jeziku s pomočjo opazovanja, primerjanja, sklepanja, razčlenjevanja, urejanja, razvrščanja z lastnim raziskovanjem in odkrivanjem učenci dosegajo tudi cilje drugih učnih predmetov.

V nadaljevanju so podrobneje predstavljeni cilji, predvideni za drugi in tretji razred.

Poslušanje in slušno razumevanje

Učenci:

- razvijajo zvočno občutljivost in prepoznavajo ter preizkušajo značilnosti jezika (ritem, intonacija, izgovarjava);
- usvajajo spretnosti slušnega in vidnega razločevanja (poslušanje z gledanjem);
- razvijajo osnovne strategije poslušanja in slušnega razumevanja (pozorno poslušanje, razumevanje navodil, jezik razreda, razumevanje glavnih idej itn.);
- razumejo pogosto rabljeno besedišče v skladu s predlaganimi vsebinami;
- razumejo pogosto rabljene jezikovne strukture in sporazumevalne funkcije (pozdravi ipd.);
- se nebesedno in besedno odzivajo;
- spoznavajo in razumejo osnovna razmerja med glasovi in črkami in razlikujejo med izgovorom in zapisom (poslušanje z gledanjem);
- razumejo najosnovnejše jezikovne označevalce družbenih razmerij (pozdravi, naslavljanja, zahvala, opravičilo) s poudarkom na jezikovnih in kulturnih posebnostih;
- spoznavajo osnovne lastnosti krajših in preprostih govornih besedil;
- spoznavajo izvirna besedila v tujem jeziku (npr. pesmi, izštevanka, pravljice, opisi dogajanj, procesi, navodila) in razvijajo medkulturne in večjezikovne zmožnosti/spretnosti.

Govorjenje

Učenci:

- se usposabljaajo za govorno sporazumevanje in sporočanje (govorijo, recitirajo ali pojejo primerna izvirna besedila v tujem jeziku, poimenujejo, naštevajo ob slikah, predmetih, opisujejo preprostejše eksperimente in postopke, dajejo navodila ipd.);
- uporabljajo besedišče z obravnavanih vsebinskih področij in osnovne jezikovne vzorce;
- razvijajo in preizkušajo spretnosti izgovarjave, intonacije in ritma tujega jezika;
- uporabljajo osnovne vzorce socialne interakcije – nebesedno podporo v govoru (npr. mimika, geste), jezikovne označevalce družbenih razmerij (pozdravi, naslavljanja) in nekatere vljudnostne dogovore (npr. zahvala, opravičilo) – in uzaveščajo osnovne medkulturne značilnosti pri govorjenju v tujem jeziku;
- se besedno odzivajo na slišano ali prebrano;
- se preizkušajo v spontanem sporazumevanju v tujem jeziku;
- uporabljajo tuji jezik v novih okoliščinah in okolju.

Branje in bralno razumevanje

Branje je spretnost/zmožnost, ki ji bomo pri pouku tujega jezika namenili več pozornosti šele proti koncu tretjega razreda.

Učenci razvijajo:

- predopismenjevalne in opismenjevalne spretnosti/zmožnosti ter zanimanje za branje;
- tehniko branja (glasno berejo besede, enostavne povedi in kratka preprosta besedila v ciljnem jeziku);
- osnovne bralne strategije (razumevanje posameznih besed, fraz, preprostih povedi v ciljnem jeziku; prepoznavanje določenih podatkov v besedilu).

Pisno sporočanje

Pisanje je spretnost/zmožnost, ki ji bomo pri pouku tujega jezika namenili več pozornosti šele proti koncu tretjega razreda.

Učenci:

- spoznavajo osnovna načela za zapisovanje v tujem jeziku in razmerja med glasovi in zapisom;
- spoznavajo/ozaveščajo razlike in podobnosti med pisavo tujega in učnega jezika;
- zapišejo kratke besedne odzive, zamisli, sezname in (so)ustvarjajo preprosta pisna besedila v tujem jeziku.

3.2 Vsebine

V preglednicah so predstavljene predlagane vsebine iz učnih načrtov drugih predmetov v drugem in tretjem razredu, ki so primerne za izvajanje pouka prvega tujega jezika. **Vse predlagane vsebine niso obvezujoče.**

Predlagane vsebine iz predmeta šport

klopi	Praktične in teoretične vsebine v prvem, drugem in tretjem razredu
Naravne oblike gibanja in igre	Naravne oblike gibanja Vrednotenje osebnega in skupinskega dosežka
Atletska abeceda	Štafetne igre s prvinami tekov, skokov in metov
Gimnastična abeceda	Gimnastične vaje, tudi z različnimi pripomočki in ob glasbeni spremljavi
Plesne igre	Gibanja posameznih delov telesa in celotnega telesa (nihanja, valovanja, kroženja, padanja) Posnemanje predmetov, živali, rastlin, pravljичnih junakov s pantomimo (ob glasbeni ali ritmični spremljavi) Gibanje ob notranjih (izražanje občutkov, razpoloženj, funkcionalnih lastnosti predmetov idr.) in zunanjih spodbudah (različne zvrsti glasbe, različni predmeti, drobno orodje) Interpretacija različnih enostavnih ritmov s ploskanjem in preprostim gibanjem Vaje dihanja in sproščanja

Predlagane vsebine iz predmeta spoznavanje okolja

Sklopi	Vsebine tematskih sklopov za drugi razred	Vsebine tematskih sklopov za tretji razred
Čas	Koledar Letni časi	Deli dneva, ure, minute Ura <i>Glavne smeri neba</i>
Prostor	Osnovni geografski pojmi: hrib, (hribovje), gora (gorovje), ravnina, dolina, reka, potok, morje, cesta, železnica, obdelovalne površine (polje, njiva, travnik, sadovnjak), gozd, puščava idr.	Naselje (mesto, vas) Domača pokrajina Slovenija
Snovi	Iz snovi izdelujemo uporabne predmete	Lastnosti snovi (plovnost, oblika) Zmesi (ločevanje, taljenje, strjevanje)
Sile in gibanje	Delovanje in gibanje tehničnih naprav in vozil (škarje klešče, dežnik, kolo idr.) Sledovi gibanja (sledovi živali, vozil)	Smer in hitrost gibanja (vrtenje vetrnice, gibanje mlinčka)
Pojavi	Vremenski pojavi (veter, oblaki idr.) Izdelava vetrnice iz papirja	Vremenski pojavi (padavine), svetilo (svetilka) Potovanje svetlobe Izvor in potovanje zvoka
Živa bitja	Pogoji za življenje živali Starši in mladiči Vrt Nastanek novega bitja (razmnoževanje, rast, razvoj)	Življenjska okolja Medsebojna odvisnost živih bitij Življenjski krog (rojstvo, rast, razvoj, smrt, razkrajanje)
Človek	Redna telesna vadba Pomen raznovrstne prehrane Človeško telo	
Jaz	Človek se spreminja Moje navade	Učenje in lastna prihodnost Kakovost življenja
Skupnosti	Delitev dela v družini	Organiziranost življenja in dela Ustanove Država Slovenija Prebivalci, državljani Slovenije Slovenija v Evropi Denar
	Prazniki doma in po svetu (osebni, lokalni, državni, verski, mednarodni)	
Odnosi	Ljudje v skupnosti z drugimi in drugačnimi	Poklic, hobi Sodelovanje, pomoč
	Varnost in nasilje (besedno, psihično, fizično)	
Promet	Varna pot v šolo Prometna sredstva Model prometne ureditve v okolici šole	Vrste prometa (sredstva, vloga)
Okoljska vzgoja		Odpadki, ravnanje z odpadki Varčevanje z energijo

Predlagane vsebine iz predmeta matematika

Teme	Sklopi	Drugi razred	Tretji razred
Geometrija in merjenje	Orientacija	Orientacija v prostoru in na ravnini	Orientacija v prostoru in na ravnini Mreže in načrti
	Geometrijske oblike in uporaba geometrijskega orodja	Telesa Liki Črte Točke	Telesa Liki Skladnost likov Razdalja med dvema točkama
	Merjenje	Denar (evro, cent)	Denar (evro, cent) Čas (dan, teden, ura, minuta)
Aritmetika in algebra	Naravna števila in število 0	Naravna števila do 100 in število 0	Naravna števila do 1000
	Računske operacije in njihove lastnosti	Seštevanje in odštevanje v množici naravnih števil do 100	Poštevanka in količniki
Racionalna števila			Deli celote
Logika in jezik			Množice Predstavitev množic
Obdelava podatkov	Prikazi	Preglednice	Prikaz s stolpci

Predlagani tematski sklopi iz predmeta glasbena umetnost

Glasbene dejavnosti	Tematski sklopi
Izvajanje glasbe: • petje • igranje	Napovejmo vreme Pogovarjajmo se v živalskih jezikih Glasbene uganke Spremenimo se v glasbila Naredimo ropotulje in zaigramo z njimi
Ustvarjanje glasbe	Uglasbimo pravljico Uglasbimo čestitko Izmišljamo si glasbo za pesmi, zvočne uganke in zgodbe
Poslušanje glasbe	Glasba pripoveduje Pripravimo koncert Poiščimo živali v glasbi
Gibanje in ples ob glasbi	Prisluhnimo glasbi in zaplešimo Pesmi za rajanje

Predlagane vsebine iz predmeta likovna umetnost

Področja	Operativni cilji in vsebine za drugi razred	Operativni cilji in vsebine za tretji razred
Oblikovanje na ploskvi	Risanje Oblika Vrste linij Velikost oblik Oblike risarskih podlag Velikost risarskih podlag Risarski materiali in pripomočki Različne podlage za različne likovne tehnike	Nesklenjena črta Sklenjena črta
Grafika		Monotopija

4 STANDARDI ZNANJA

Minimalni standardi znanja so označeni s **poudarjenim tiskom**.

4.1 Poslušanje in slušno razumevanje

Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito spretnost/zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja. Pokaže jo tako, da:

- prepozna, da je besedilo v tujem jeziku (prepozna ciljni tuji jezik med drugimi jeziki);
- **razume pogosto rabljena in z gestami oz. mimiko podprta navodila za delo v razredu;**
- **izlušči glavno temo slušnega besedila;**
- **razume izbrane podatke in nekatere podrobnosti** (besed, besednih zvez, fraz) v govorjenih besedilih z znano tematiko na podlagi vidnih in drugih opor;
- prepozna nekatere okoliščine sporazumevanja in jasno izražena čustva govorcev.

Besedila, ki jih učenci poslušajo/gledajo, so posredovana večinoma v medsebojni komunikaciji v živo, so pa tudi posneta ali posredovana prek medijev in imajo te splošne lastnosti:

- so kratka, prilagojena in jasno strukturirana s ponavljanji oz. vzporednimi strukturami;
- število govorcev je omejeno in njihove vloge so popolnoma jasne;
- besedila so govorjena v standardnih različicah tujega jezika, govor je prilagojen, počasen in razločen (v besedilu so lahko tudi dolgi premori);
- navezujejo se na učencu znane teme iz vsebinskih področij drugih predmetov v prvem izobraževalnem obdobju;
- imajo konkretno vsebino;
- vsebujejo konkretno, pogosto rabljeno besedišče in preproste slovnične strukture;
- govorjena besedila spremlja bogata nebesedna in druga podpora;
- ni motečih šumov in drugih zvočnih motenj.

Primeri besedil: posamezna poimenovanja, fraze, povedi, besedila: basni, dialogi, otroška dramska besedila, izštevanka, problemske naloge, razlage in navodila za razredne in druge dejavnosti, obvestila, opisi (dogajanj, oseb, živali, stvari, prostora, kraja, postopka), pesmi (poezija, petje), pravila, pravlјice, risanke, zgodbe.

4.2 Govorno sporočanje in sporazumevanje

Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito spretnost/zmožnost govornega sporočanja in sporazumevanja. Pokaže jo tako, da sodeluje v kratkih in jasno strukturiranih sporazumevalnih dejavnostih v njemu znanih okoliščinah, ki so povezane s cilji drugih predmetov v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju, in:

- **poimenuje konkretni svet okoli sebe** (stvari, osebe, dejanja, lastnosti, živali, predmete, kraje itn.) v neposredni okolici/na slikah ipd.;
- **se sporazumeva po vzorcih;**
- poizveduje in odgovarja na preprosta vprašanja;
- **pritrjuje, zanika, izraža počutje, zahvalo, voščila in dobre želje, vljudnostne fraze**, navezuje stik, se opravičuje, se poslavlja, telefonira, uresničuje svoje interese (izraža potrebe in želje, prepovedi, prošnje, išče in ponuja pomoč itn.);
- **poje, recitira pesmi, pove izštevanka.**

Značilnosti učenčevega govora na tej stopnji so:

- dosežen je sporazumevalni namen:
 - uporaba pogosto rabljenega, (poučevanega) besedišča, poimenovanja so še precej nezanesljiva;
 - odstopanja od jezikovne norme so sestavni del procesa usvajanja/učenja tujega jezika;
 - uporaba sporazumevalnih strategij;
 - upoštevanje osnovnih pravil medkulturnega sporazumevanja, primernih kognitivnemu in jezikovnemu razvoju učencev.

4.3 Branje in bralno razumevanje

Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito spretnost/zmožnost branja in bralnega razumevanja. Pokaže jo tako, da ob branju s poslušanjem in samostojnem branju:

- **prepozna zapis osnovnega, pogosto rabljenega besedišča ter pomen besednih zvez v okviru znanih tem;**
- **razume posamezne preproste in znane besede, besedne zveze ob nebesedni podpori (npr. slikah, predmetih);**
- zna prebrati in razume posamezne znane povedi, ponazorjene z nebesedno podporo;
- razume kratka in ustrezno zahtevna besedila ob nebesedni podpori.

Besedila in okoliščine

Besedila so različnih vrst, primerna za razvojno stopnjo učencev, in izhajajo iz različnih učnih predmetov v prvem obdobju (npr. navodila, pravila, preprosti napisi na znakih, obvestila, vabila, pesmi in izštevanka, pravljice in druga preprosta umetniška in neumetniška besedila, stripi, preproste problemske naloge) iz spodaj navedenih virov⁵ in imajo te značilnosti:

- prilagojena so in jasno strukturirana s ponavljanji oz. vzporednimi strukturami, povedi so preproste;
- napisana so v standardnih različicah ciljnega jezika;
- navezujejo se na učencu znane in razumljive teme na njegovem osebnem, izobraževalnem in družbenem področju in imajo konkretno ali domišljijsko vsebino;
- vsebujejo pogosto rabljeno besedišče in preproste slovnične strukture;
- večinoma vsebujejo nebesedno podporo (slike ipd.).

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učenje tujega jezika v drugem in tretjem razredu je specifično, zato mora poučevanje potekati po načelih, ki veljajo za zgodnje učenje in poučevanje. Ko govorimo o posebni didaktiki poučevanja tujih jezikov v drugem in tretjem razredu, govorimo predvsem o sodobnem, odprtem didaktičnem konceptu. Ta v primerjavi s tradicionalnim poukom tujega jezika izkazuje večdimenzionalnost, ki se nanaša na kognitivne, kulturne, jezikovne in

⁵ Besedila izhajajo iz brošur, spleta, učbeniških gradiv, navodil (za uporabo preprostih naprav in izdelavo stvari), letakov, grafitov, nalepk na embalaži, obvestil o varnosti, revij, besedil na prosojnici in v powerpointu, elektronska sporočila, javna obvestila.

vsebinske dimenzije učenja. Te ustvarjajo okvir za vključevanje znanja, spretnosti in razumevanje vsebin, uporabo jezika in razvijanje ustreznih miselnih procesov. Tak pristop učenca nagovarja celostno, saj mu omogoča (samo)uresničevanje, usvajanje novih nejezikovnih vsebin oz. nadgradnjo obstoječih in pridobivanje (tuje)jezikovnih znanj ter razvijanje različnih učnih strategij.

5.1 Uresničevanje ciljev predmeta

Učenje tujih jezikov v zgodnjem in srednjem otroštvu naj bi bilo čim bližje naravnemu pridobivanju prvega jezika, pri čemer razvoj prvega jezika podpira izgrajevanje znanja tujega jezika in obratno, saj znanje tujega jezika obenem pozitivno deluje na razvoj prvega jezika. To se odraža pri ciljih in medpredmetnih povezavah, kakor tudi pri organiziranju samega pouka. Pouk mora biti glede na spoznanja o učenju jezikov naravnan situacijsko, doživljajsko in na komunikacijska dejanja. Vključuje naj celosten, veččutni (uporaba vseh čutil) pristop, kar pomeni vključevanje jezikovnih in nejezikovnih prvin (npr. govorica telesa, gestikulacija), s katerimi učenec širi znanja tujejezikovnih struktur, ob tem pa razvija čustvene, ustvarjalne, socialne in kognitivne zmožnosti. Ker je v središču pouka na tej stopnji razumevanje, je treba učencem ponuditi veliko več jezikovnega vnosa in različnih možnosti za soočanje z jezikom, še preden bodo sami začeli tvoriti/sporočati v tujem jeziku. Če upoštevamo dejstvo, da poteka razumevanje pred tvorbo jezikovnih struktur, naj bo učencu zagotovljeno dovolj časa za tvorbo misli, idej in predlogov. Zmožnosti razumevanja in govornega sporočanja ter razvijanja predopismenjevalnih in predbralnih spretnosti/zmožnosti učencem olajšata in pospešita proces opismenjevanja, ki se bo sistematično razvijal v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Učitelj izbere sodobne in ustrezne metode/pristope poučevanja na zgodnji stopnji, ki spodbujajo raziskovanje, svobodno izražanje lastnih doživljanj, izkušenj in spoznanj, v katerih se učenci počutijo spodbudno, varno in sprejeto. Poleg tega je kakovostna izvedba pouka v veliki meri odvisna od timskega dela izvajalcev, saj to zagotavlja doslednejšo notranjo diferenciacijo pouka, intenzivnejšo dinamiko, didaktično in metodično pestrost, bolj sistematično spremljanje napredka in drugo. Še posebej izpostavljamo pomen in vlogo timskega načrtovanja na ravni drugega oz. tretjega razreda.

Posebnosti poučevanja učencev v drugem in tretjem razredu glede na njihove značilnosti in jezikovni razvoj

Izbor vsebin, ki jih obravnavamo pri pouku, in učnih metod in pristopov je pogojen s starostjo učencev in njihovo kratkotrajno pozornostjo. So čustveno in kognitivno sprejemljive, privlačne, uporabne in zabavne ter spodbujajo učence k vključevanju in razvijanju domišljije ter ustvarjalnosti. V drugem in tretjem razredu so učenci pretežno na razvojni stopnji konkretno operativnega mišljenja, kar pomeni, da mora biti učenčevo sicer logično in fleksibilno mišljenje podprto s predstavljanjem konkretnih okoliščin.

Pristop, v prvi vrsti naravnan na slovnico, ni sprejemljiv, osrediniti se je treba na razvijanje sporazumevalnih zmožnosti in napredek v komunikaciji. Učenci naj izkusijo, razumejo in uporabljajo jezik v medsebojni komunikaciji. Tako naj bo pouk prilagojen razvojni stopnji in drugim značilnostim učencev, njihovim potrebam, naravnan na učenčevo okolje in celostnost, usmerjen v sporazumevanje, teme in okoliščine, didaktično igro, aktivno učenje (opazovanje, raziskovanje) in povezovanje tujega jezika z drugimi predmeti.

Pouk naj bo organiziran konkretno, v situacijskih priložnostih in pogostem izmenjavanju različnih krajših aktivnosti. Uporaba konkretnih gradiv (npr. igrač, lutk) in vizualne podpore (npr. ilustracij, fotografij, posterjev) ter spodbujanje učencev k veččutnemu učenju omogoča

ustvarjanje povezav z obravnavanimi vsebinami, kar pripomore k boljši zapomnitvi in uporabi naučenega.

Pridobivanje tujega jezika naj poteka z **igralnimi dejavnostmi**. Tako ohranjamo notranjo motivacijo pri učencih, kar vpliva na njihovo večje sodelovanje pri pouku, interes in veselje do učenja tujega jezika. Izbrani pristopi naj spodbujajo učence k lastnemu odločanju, izbiranju in sodelovanju z drugimi učenci, učenju učenja itn. Učitelj tako prevzema nove vloge, in sicer postane opazovalec, soorganizator in sodelujoči pri igri in drugih dejavnostih.

Prvi korak pri izgrajevanju sporazumevalne zmožnosti je razumevanje. Vedno razumemo več, kot lahko sporočamo. Nove jezikovne pojave moramo najprej zaznati, jih primerjati s poznanim in notranje organizirati ter si jih zapomniti, preden jih imamo na razpolago za bolj ali manj uspešno sporočanje. Na temeljih usvajanja prvega jezika moramo tudi pri usvajanju drugih jezikov upoštevati načelo tihe dobe, preden od učencev zahtevamo dejavno sporočanje. Naloga učitelja je predvsem v tem, da učence spodbuja k miselnim aktivnostim, ki jim ponujajo veliko jezika (z opisovanjem, s pojasnjevanjem, z razlaganjem, branjem in s pripovedovanjem). Razumevanje nejezikovnih vsebin in razumevanje jezika učenci in učitelj preverjajo izmenično v različnih oblikah interakcije (npr. individualno delo, delo v paru in delo v večjih oz. manjših skupinah).

5.2 Individualizacija in diferenciacija

Učencem glede na zmožnosti in druge posebnosti diferenciramo pouk tujega jezika v drugem in tretjem razredu v fazi načrtovanja, izvajanja, preverjanja in ocenjevanja. Pri tem smo še posebno pozorni na specifične skupine in posameznike, katerim prilagodimo vsebine, metode in oblike dela ter jim omogočimo vključitev v individualno in skupinsko pomoč ter druge oblike dela.

Vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,⁶
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,⁷
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,⁸
- Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole⁹

Na začetku drugega razreda je pričakovati veliko raznolikost vstopnih znanj, spretnosti/zmožnosti učencev. Začetna stopnja raznolikosti je odvisna od notranjih in zunanjih dejavnikov, kot so npr. izvajanje neobveznega izbirnega predmeta v prvem razredu, izvajanje obogatene kurikula v predšolskem obdobju idr.

Učitelj ustrezno preveri začetno raven znanja in spretnosti/zmožnosti ter jo v nadaljevanju podpre s skrbno izbiro učnih vsebin in ustreznim pristopom ter z metodami dela, ki jih prilagaja (notranja diferenciacija) glede na individualno vstopno raven sporazumevalne jezikovne zmožnosti in jih nadgrajuje v smeri uresničevanja učnega načrta za drugi in tretji razred.

⁶ Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

⁷ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

⁸ Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

⁹ Sprejete na 123. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. 6. 2009, dopolnjene na 152. seji 25. 10. 2012.

5.3 Preverjanje in ocenjevanje znanja

5.3.1 Preverjanje znanja

Preverjanje znanja v drugem in tretjem razredu izvajamo z upoštevanjem načel formativnega spremljanja, in sicer:

- upoštevamo, da učenec na področju sprejemniških tujejezikovnih spretnosti/zmožnosti (slušno in bralno razumevanje) napreduje hitreje kot na področju tvorbnih, zato učitelj konkretizira ravni znanja za posamezen standard z izdelanimi opisnimi merili; učenec na podlagi meril dobi poglobljeno povratno informacijo o svojem znanju za vsako od jezikovnih spretnosti/zmožnosti že v procesu učenja;
- upoštevamo, da lahko imajo nekateri učenci tudi daljšo »tiho dobo«, kar pomeni, da morda nekaj časa ne bodo govorili v ciljnem jeziku; v takih primerih odložimo preverjanje govora, dokler učenci niso pripravljeni na to;
- v drugem in tretjem razredu govorimo o porajajočih se znanjih in spretnostih, ki jih upoštevamo tudi v procesu preverjanja in ocenjevanja. Za potrebe spremljanja napredka učenca lahko uporabljamo zapise, ki so v pomoč učitelju in učencu.

V drugem in tretjem razredu so učenci še na ravni senzibilizacije, zato je zelo pomembno, da v tem obdobju celostno začutijo jezik, njegovo melodijo in ritem ter ga vzljubijo. Prav tako se je treba zavedati dejstva, da vsi učenci ne napredujejo enako hitro in ne na enak način, tudi ne enako hitro glede na posamezno jezikovno zmožnost.

Pri preverjanju znanja upoštevamo načela:

- učenčevo znanje preverjamo na podlagi raznovrstnih nalog in tem;
- učenčevo znanje skladno s cilji preverimo v vseh opisanih jezikovnih spretnostih/zmožnostih;
- upoštevamo več učenčevih izdelkov v daljšem časovnem obdobju;
- učenec svoj napredek presoja s samorefleksijo in samovrednotenjem ves čas pedagoškega procesa in dejavno sodeluje pri postavljanju in uresničevanju ciljev ter določanju in uporabi meril za vrednotenje znanja;

Preverjanja poslušanja in slušnega razumevanja bodo učenci pokazali tako, da se bodo nebesedno (z gibi, gestami, mimiko, z opravljanjem dejavnosti po navodilih itn.) odzvali na slišano besedilo. Primeri: učenci slišijo besedilo (navodila, opise, besedne probleme itn.) in opravijo dela/dejavnosti po navodilih, izdelajo stvar, narišejo risbo (slikovni narek), uredijo (npr. sličice po vrstnem redu dogodkov v besedilu), izberejo slike/fotografije, ki prikazujejo slišane stvari/osebe/dejanja, prenesejo podatke v drugo obliko (npr. v tabelo).

Preverjanje razumevanja poslušanega ali branega besedila učenci pokažejo tudi z odzivom v maternem/prvem in postopoma tudi v tujem jeziku.

Glede na to, da se učenci različno sporazumevajo, bodo preverjanje govorjenja pokazali tako, da tako da opazujejo in poimenujejo, kar vidijo ali zaznajo z drugimi čuti (otipajo, vonjajo), komentirajo, napovedo/ugibajo, izrazijo svoj odnos, dramatizirajo, pojejo, recitirajo itn.

Preverjanje branja in bralnega razumevanja bodo učenci pokazali tako, da glasno berejo napise, slikopise, dopolnjujejo in sestavljajo ter pristavijo pisna poimenovanja k stvarjem, slikam, uredijo grafične prikaze, vprašanja in odgovore, označijo pravilnost napisanih trditev itn.

Preverjanje in ocenjevanje znanja pri učencih s posebnimi izobraževalnimi potrebami, med katerimi so tudi učenci z učnimi težavami, je prilagojeno njihovim značilnostim in potrebam ter usklajeno z ustrezno zakonodajo.

5.3.2 Ocenjevanje znanja

Ocenjevanje znanja poteka v skladu z veljavno zakonodajo V drugem razredu učenčevo znanje ocenjujemo z opisnimi ocenami, v tretjem s številčnimi ocenami. Načini ocenjevanja so ustni ter pisni odgovori in drugi načini.

Pri poslušanju in slušnem razumevanju si učitelj pomaga z učenčevimi grafičnimi prikazi, likovnimi in tehničnimi izdelki, obkroževanjem ali/in povezovanjem sličic, s prenašanjem podatkov v drugo obliko, podajanje poimenovanj k stvarjem, slikam, igro vlog, ugankami, didaktičnimi igrami itn.

Pri govornem sporočanju in sporazumevanju si pri ustnih odgovorih učitelj pomaga s poimenovanji, komentarji, napovedovanji, dopolnjevanji, igro vlog, opisi postopkov itn.

Pri branju in bralnem razumevanju si učitelj pomaga z obkroževanjem ali/in povezovanjem sličic, ugankami, didaktičnimi igrami, dopolnjevanji, itn.

5.4 Informacijska tehnologija

Razvita digitalna zmožnost ne prispeva le k razvoju znanja, temveč tudi k ustvarjanju novih načinov razmišljanja, hkrati pa pripravlja in vzgaja mlade za življenje v sodobni informacijski družbi.

Učenci pri pouku prvega tujega jezika razvijajo digitalno zmožnost tako, da je uporaba informacijske in komunikacijske tehnologije v podporo ciljem pouka. Tako učenci pri pouku jezikov razvijajo zmožnosti:

- iskanja in zbiranja podatkov,
- komuniciranja in sodelovanja na daljavo v okviru (omejene) jezikovne zmožnosti,
- varne rabe ter upoštevanja pravnih in etičnih načel uporabe informacijske in komunikacijske tehnologije.

Z uporabo informacijske in komunikacijske tehnologije pri pouku prvega tujega jezika v drugem in tretjem razredu spodbujamo:

- zmožnost sporazumevanja v tujem jeziku (z uporabo spletnih storitev za komuniciranje, kot so npr. socialna omrežja),
- razvijanje medkulturne zmožnosti (učenci se z glasbo in videoposnetki soočajo z izvirnimi okoliščinami, spoznavajo kulturo, običaje, navade, nebesedno komunikacijo drugih kulturnih skupnosti itn.),
- besedno, glasovno in vizualno ustvarjalnost učencev (npr. izdelava stripov, risank, slikanje in risanje s pomočjo računalniških programov),
- objavlanje izdelkov učencev (grafično, slikovno, zvočno, večpredstavno).

Vključevanje informacijske in komunikacijske tehnologije v pouk je smiselno le, če ta prispeva k lažjemu razumevanju učnih vsebin, ohranjanju motivacije za učenje in izboljšanju učnih rezultatov. Učitelj naj pri načrtovanju pouka razmisli o prednostih, ki jih prinaša informacijska in komunikacijska tehnologija, opredeli cilje, učno vsebino, načine preverjanja znanja in zmožnosti ter izbere primerno učno in programsko okolje.

5.5 Medpredmetne povezave

Cilj povezovanja predmetov je spodbujanje celostnega učenja in poučevanja, zato ne poteka le na ravni vsebin, temveč tudi na ravni procesnih znanj (npr. iskanje virov kot spretnost) in na konceptualni ravni (npr. poglobljanje razumevanja istih pojmov pri različnih predmetih). Tak pristop k poučevanju tujih jezikov je značilen za različne modele CLIL (angl. Content and Language Integrated Learning).¹⁰

Pri predstavljenih povezavah tujega jezika z drugimi predmeti v drugem in tretjem razredu kot mogoča navajamo tista področja, pri katerih gre za prekrivanje in dopolnjevanje ciljev drugih predmetov v drugem in tretjem razredu in ciljev pouka tujega jezika. Medpredmetno povezovanje omogoča razvijanje jezikovnih spretnosti/zmožnosti na različne načine, kar se kaže v različnih fazah pouka, npr. kot motivacijski uvod v temo, usvajanje novih znanj ali/in v fazi utrjevanja ali nadgradnje snovi, ter v kombinaciji različnih metod (igra vlog, demonstracija, eksperimentiranje itn).

V nadaljevanju so navedeni ilustrativni predlogi medpredmetnih povezav, na podlagi katerih lahko učitelji poiščejo tudi druge predloge.

Predlagane medpredmetne povezave s slovenščino

Predmet slovenščina se prek sporazumevalnih in drugih dejavnosti učencev ter prek tem in vsebin obravnavanih besedil povezuje ne le s tujim jezikom, temveč z vsemi predmetnimi področji, saj je tudi učni jezik.

Pri opismenjevanju v tujem jeziku izhajamo iz posebnosti začetnega opismenjevanja v učnem jeziku. Oba jezika se povezujeta in dopolnjujeta in pri obeh se opismenjevanje prilagodi glede na otrokov razvoj in njegov napredek. Tudi v tujem jeziku se opismenjevanje najprej začne s poslušanjem in otrokovim odzivom, ki je lahko nebeseden (npr. risanje, mimika) in beseden, v učnem jeziku in šele nato v tujem jeziku. Pred branjem in pisanjem v tujem jeziku morajo imeti učenci razvite predopismenjevalne zmožnosti, kot npr. orientacijo (na telesu, v prostoru, na ravnini), grafomotoriko (npr. drža svinčnika, risanje potez, iz katerih so sestavljene črke), fonološko zavedanje (npr. besede, ki se rimajo, intonacija, ritem jezika, slušno razločevanje). Tudi črke, ki jih učni jezik nima v abecedi, je treba uvajati sistematično, z vsemi čuti in z dejavnostmi, kot so npr. izdelava črk iz plastelina, pisanje črk v zraku/na hrbet/s telesom, izrezovanje črk iz različnih revij, šele nato pisanje črk z večjega formata na manjši format.

¹⁰ V strokovni literaturi je CLIL oz. EMILE (L'enseignement d'unematière par l'intégration d'unelangueétrangère) različno poimenovan, npr. Content-based Language Instruction, FLAC – Foreign Languages across the Curriculum, fremdsprachlicher Sachfachunterricht, pouk nejezikovnega predmeta/nejezikovnih vsebin v tujem jeziku itn. Vsa navedena poimenovanja izpostavljajo določene aspekte in so kulturno in družbeno pogojena. V učnem načrtu avtorji sledijo evropskim smernicam in uporabljajo nevtrarno oznako oz. kratico CLIL.

V drugem in tretjem razredu je tako pri slovenščini kot pri tujem jeziku poudarek predvsem na razvoju poslušanja in govora, šele nato branja in pisanja.

Pri slovenščini kot pri tujem jeziku je zmožnost pogovarjanja eden pomembnih ciljev jezikovnega pouka. Tako npr. pri igri vlog učenci pri slovenščini in tujem jeziku ne vadijo le določenega besedišča in/ali struktur, temveč usvajajo načela vljudnega pogovarjanja, prav tako pa utrjujejo že usvojena načela pri obeh predmetih. Pri poslušanju besedil učenci spoznavajo in usvajajo strategije učinkovitega poslušanja. Učenci razvijajo tudi metajezikovno zmožnost ob opazovanju, razčlenjevanju, razvrščanju in vrednotenju položaja jezikov, sporazumevalnih dejavnosti, besedil, povedi in besed, kar še bolj usmerjeno razvija pristop jezikovnega in medkulturnega ozaveščanja.

Pristopi k opismenjevanju v tujih jezikih so lahko različni glede na posebnosti posameznih jezikov.

Predlagane medpredmetne povezave s športom

Cilje športa je treba vključevati tudi v pouk tujega jezika kot način sproščenega in celostnega učenja, ki povezuje cilje skoraj vseh predmetov v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Učni načrt za šport med splošnimi cilji navaja zadovoljitev učenčeve prvinske potrebe po gibanju in igri, oblikovanje pozitivnih vedenjskih vzorcev, spodbujanje gibalne ustvarjalnosti, razbremenitev in sprostitev, kar so tudi cilji tujega jezika, saj je gib(anje) pomemben dejavnik ustvarjalnega ponazarjanja pomena, ki presega meje govora (pri tujem jeziku tako imenovani TPR).¹¹

Nekaj možnih povezav s tujim jezikom iz učnega načrta za šport (velja za drugi in tretji razred): *naravne oblike gibanja in igre*: izvajajo različne gibalne igre (v telovadnici in na prostem), oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (strpno in prijateljsko vedenje v skupini, upoštevanje pravil v igrah in športnega obnašanja; *atletska abeceda*: štafetne igre z različnimi prvinami; *gimnastična abeceda*: izvajajo gibanja v različnem ritmu ob glasbeni spremljavi; *plesne igre*: posnemanje najrazličnejših predmetov, živali, pojavov in pojmov v naravi (ob glasbeni ali ritmični spremljavi), izražanje svojih občutkov z gibanjem; *igre z žogo*: izvajajo osnovne prvine atletike, gimnastike in iger z različnimi žogam; izpeljava orientacijskega pohoda, lahko tudi delno s poslušanjem in branjem navodil v tujem jeziku.

Potreba po gibanju je ena izmed temeljnih razvojnih značilnosti učencev v drugem in tretjem razredu, zato morajo biti sestavine športne vzgoje tudi sestavni del učenja tujih jezikov (kot uvodne motivacije, igre za sprostitev, zaključek).

Predlagane medpredmetne povezave s spoznavanjem okolja

Povezovanje s predmetom spoznavanje okolja je za učenje tujih jezikov naravno in spontano, saj cilji obeh predmetov izhajajo iz otroka (človeka) in njegovega okolja. Najpomembnejša cilja predmeta sta razumevanje okolja in razvijanje spoznavnega področja, ki se uresničujeta z aktivnim spoznavanjem okolja.

¹¹Total Physical Response (slov. *Popolni telesni odziv*).

Nekaj možnih povezav s tujim jezikom iz učnega načrta spoznavanja okolja:

- *čas*: spoznajo koledar (drugi razred), znajo deliti dan na ure, ure na minute (tretji razred), znajo meriti kratkotrajne dogodke (tretji razred), spoznajo časovni potek dogodkov, uporabijo nekatere osnovne izraze za opredeljevanje dogodkov, kot so prej, potem, včeraj, danes, jutri, teden, dnevi v tednu, dan, mesec, letni časi, leto (drugi in tretji razred);
- *prostor*: spoznajo načine predstavljanja geografskega okolja (peskovnik, zemljevid, globus) (drugi razred), spoznajo vrste naselij, spoznajo življenje in delo na kmetiji po letnih časih (tretji razred);
- *snovi*: znajo uporabiti različna gradiva (snovi), orodja in obdelovalne postopke ter povezujejo lastnosti gradiv in načine obdelave: preoblikujejo, režejo, spajajo, lepijo (prvi, drugi in tretji razred), znajo opisati in razlikovati snovi ter jih razvrščati po njihovih lastnostih (npr. plovnost, trdota) (drugi razred);
- *sile in gibanje*: znajo natančno opazovati, opisati in poimenovati delovanje in gibanje tehničnih naprav in vozil ter njihovih delov (drugi razred), ugotavljajo, da gibanje povzročimo s potiskanjem ali vlečenjem in da se gibanje lahko prenaša (tretji razred);
- *pojavi*: znajo spremljati in opisovati vremenske pojave in jih povezati s spremembami v naravi (drugi razred), spoznajo lastnosti svetlobe in pogoje, ki nam omogočajo, da predmete vidimo (predmeti oddajajo svetlobo ali so osvetljeni) (tretji razred);
- *živa bitja*: spoznajo, da se ljudje in živali rodijo, rastejo, imajo potomce, se postarajo in umrejo (drugi razred), spoznavajo sebe in vedo, kako ljudje živijo rastejo, se hranijo, premikajo in uporabljajo svoja čutila;
- *človek*: poznajo pomen raznovrstne prehrane in razvijajo družabnost, povezano s prehranjevanjem (drugi razred);
- *jaz*: poznajo obdobja človekovega življenja (drugi razred), spoznajo, da je za uspešno učenje nujno pravilno razporediti čas (tretji razred);
- *skupnosti*: razumejo pomen sodelovanja in spoštovanja med družinskimi člani in poznajo pomen delitve dela med družinskimi člani (drugi in tretji razred); spoznajo pestrost praznovanj doma in po svetu (tretji razred);
- *odnosi*: razumejo pomen pripadnosti svoji šoli (drugi razred); vedo, kaj je poklic in kaj hobi, kaj delajo oziroma katere poklice opravljajo starši, sorodniki (tretji razred);
- *promet*: poznajo pomen prometnih znakov, ki jih srečujejo na svoji poti v šolo, in znakov, pomembnih za vedenje pešcev (drugi razred); poznajo različna prometna sredstva in objekte ter njihovo vlogo v prometu (kolo, motor, avto, avtobus, tovorno vozilo, vlak, letalo, ladja itd.) in okolju (tretji razred);
- *okoljska vzgoja*: poznajo glavne onesnaževalce in posledice onesnaženja vode, zraka in tal (tretji razred).

Predlagane medpredmetne povezave z matematiko

Tudi matematika s svojimi splošnimi cilji odpira vrata tujemu jeziku: učenci spoznavajo uporabnost matematike v vsakdanjem življenju. V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju je poudarek na razvoju številskih in količinskih predstav, ki temeljijo na praktičnih dejavnostih, ob didaktični igri in z uporabo konkretnih gradiv, nazornih ponazoril, primernih didaktičnih sredstev itn.

Nekaj možnih povezav s tujim jezikom iz učnega načrta za matematiko:

- *orientacija*: učenci razvijajo prostorske in ravninske predstave, torej opredelijo položaj predmeta glede na sebe oz. glede na druge predmete in se znajo pri opisu položajev pravilno izražati (nad/pod, zgoraj/spodaj, desno/levo), premikajo se po navodilih po prostoru, orientirajo se na ravnini (na listu papirja) (drugi razred); razvijajo strategije branja in orientacije v mrežah, poteh, labirintih (drugi razred);
- *geometrijske oblike in uporaba geometrijskega orodja*: prepoznajo, opišejo in poimenujejo geometrijska telesa in geometrijske like (drugi razred); prepoznajo in poimenujejo geometrijska telesa ter pri opisu lastnosti uporabljajo matematične izraze (ploskev, rob, oglišče) (tretji razred);
- *merjenje*: spoznajo merski enoti za denar (evro, cent) in njune vrednosti ter se navajajo na uporabo denarnih enot v vsakdanjem življenju (drugi razred); poznajo in izbirajo (glede na okoliščine) ustrezne merske enote za čas in denar (tretji razred);
- *naravna števila in število 0*: štejejo, zapišejo in berejo števila do 100, uredijo po velikosti množico naravnih števil do 100 (drugi razred); štejejo, zapisujejo in berejo števila do 1000 (tretji razred);
- *računske operacije in njihove lastnosti*: seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 20, vključno s številom 0 (drugi razred), seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 100 (tretji razred);
- *logika in jezik*: razporejajo elemente po različnih kriterijih in razporeditev prikažejo s prikazi (tretji razred);
- *obdelava podatkov*: predstavijo podatke z dano preglednico in s figurnimi prikazi (drugi in tretji razred).

Predlagane medpredmetne povezave z glasbeno umetnostjo

Pri glasbeni umetnosti je v ospredju govorica glasbe. Pri pouku tujega jezika so učenci postavljeni v primerljiv položaj s poukom v učnem jeziku, saj glasba ni vezana na posamezni jezik. To nedvomno zelo pozitivno vpliva na njihovo samopodobo in tudi na razvijanje jezikovnih zmožnosti.

Otrok se v drugem in tretjem razredu s pomočjo petja in ritma z lahkoto in veseljem uči tujega jezika, ob smiselnem vključevanju pesmi drugih kultur, ritmičnem izrekanju otroških besedil, izštevank in ugank, ki naj bodo raznovrstna in zanimiva, ter se seznanja z novimi glasbili. Pozorno poslušanje je vsekakor pogoj za uspešno učenje tujega jezika. Glasbene didaktične igre, igre odmeva in glasbene uganke so oblike glasbenih dejavnosti, ki omogočajo spoznavanje glasbenih prvin, spodbujajo razvoj temeljnega ritmičnega, melodičnega in harmonskega posluha, razvijajo izvajalske spretnosti, širijo in poglobljajo glasbeni spomin ter spodbujajo uporabo glasbenega izrazja. Proces in oblike ustvarjalnosti vključujejo poustvarjanje glasbenih vsebin, glasbeno produkcijo (izmišljanje in dopolnjevanje glasbenih vsebin) ter ustvarjalno izražanje glasbenih doživetij in predstav.

Predlagane medpredmetne povezave z likovno umetnostjo

Tako kot glasbena tudi likovna govorica otroku omogoča interpretacijo, ki ni vezana na jezik, a ga nedvomno bogati. Izbira likovnih motivov naj temelji na učenčevih predstavah iz njegovega doživljajskega sveta.

Učenci preizkušajo različne risarske materiale in pripomočke, opazujejo in primerjajo zglede linij v naravi, okolju, likovnih delih, pri risanju uporabijo preprosta računalniška orodja, izkustveno mešajo barve in mešajo primarne barve ter s tem dobijo sekundarne barve,

razvijajo občutek za svetljenje in temnenje barv in naslikajo sliko s svetlimi in temnimi barvami, razvijajo prostorske in ravninske predstave, ki kot temeljna predopisemenjevalna zmožnost pripomorejo k uspešnejšemu branju in pisanju.

Izdelke, ki nastanejo pri likovni umetnosti (npr. voščilnice, upodobitve življenjskih okolij in živih bitij, avtoportreti idr.), lahko uporabimo kot podlago za jezikovne dejavnosti pri tujem jeziku.

Velja pa izpostaviti pasti iz prakse medpredmetnega povezovanja tujega jezika z likovno vzgojo, ki se prepogosto sprevrže v risanje ali barvanje »kar tako«, brez natančno načrtovanih ciljev.

6 ZNANJE IZVAJALCEV

Učitelj angleščine v drugem in tretjem razredu osnovne šole mora imeti znanja s področja poučevanja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole in s področja poučevanja angleščine.

Učitelj nemščine v drugem in tretjem razredu osnovne šole mora imeti znanja s področja poučevanja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole in s področja poučevanja nemščine.